

اظهار نظر کارشناسی درباره: طرح «تعیین تکلیف ناظرین کشاورزی بعد از مصوبه سال ۹۰ مجلس شورای اسلامی»

مشخصات طرح

دوره یازدهم - سال اول

شماره ثبت:

۲۹۱

شماره چاپ:

تاریخ چاپ:

دفتر مطالعات مدیریت

سایر دفاتر

دفتر مطالعات زیربنایی

مشخصات گزارش

شماره مسلسل:

۲۹۰۱۸۰۵۶

تاریخ انتشار:

۱۴۰۰/۱۱/۱۷

مقدمه

به موجب قانون «استخدام مهندسين ناظر توليدات کشاورزی» (مصوب ۱۳۸۹، مجلس شورای اسلامی) دولت مکلف شد ظرف مدت سه سال ۱۰ هزار نفر از مهندسان ناظر توليدات کشاورزی را استخدام کند.^۱ یک سال بعد قانونگذار در قالب ۷ تبصره شرایط و الزامات دیگری را به این قانون افزود و قانون «اصلاح قانون استخدام مهندسين ناظر توليدات کشاورزی» در تاریخ ۱۳۹۰/۱۱/۱۲ به تصویب رسید. در سال ۱۳۹۶ طرحی در دستور کار مجلس قرار گرفت که در آن استدلال شده بود «اجرای قانون مذکور در مهلت تعیین شده سه ساله منتج به استخدام بیش از هشت هزار نفر از مشمولین قانون گردید، لکن تعداد ۲۴۲ نفر از این افراد به دلیل پایان مهلت اجرای قانون استخدام نشدند.» طرح ارائه شده با این هدف تهیه شده بود که با تمدید مهلت اجرای این قانون تا پایان سال ۱۳۹۷ شرایط را برای استخدام افراد جای مانده از فرصت استخدامی احیا کند که طرح مذکور مسکوت ماند. در حال حاضر طرح «تعیین تکلیف ناظرین کشاورزی بعد از مصوبه سال ۱۳۹۰ مجلس شورای اسلامی» با هدف استخدام ۵ هزار نفر ناظران کشاورزی در قالب ماده واحده و ۶ تبصره ذیل ارائه شده است.^۲ در این گزارش این طرح از منظر کلیات و اجزای آن مورد واکاوی قرار گرفته است.

۱. ماده واحده - دولت موظف است از تاریخ تصویب این قانون و حداکثر ظرف سه سال با رعایت حکم بند «ج» ماده (۲۴) قانون مدیریت خدمات کشوری، تعداد ده هزار ناظر بخش کشاورزی و منابع طبیعی با تحصیلات کارشناسی و بالاتر که از سال زراعی ۱۳۸۲ به بعد حداقل دوسال سابقه فعالیت مستمر در زمینه منابع طبیعی و تولید محصولات راهبردی و اساسی بخش کشاورزی داشته باشند و یا در تعاونی‌های تولید به عنوان مدیر و یا کارشناس فعالیت نموده و در مدیریت جهاد کشاورزی استان‌ها، شهرستان‌ها و یا مراکز خدمات کشاورزی دارای سوابق مشارکت و نظارت در امور یاد شده باشند، با رعایت ماده (۴۶) قانون مدیریت خدمات کشوری و شرایط عمومی استخدامی کشور در پست‌های عملیاتی و نظارتی جهاد کشاورزی شهرستان‌ها و یا مراکز خدمات کشاورزی استخدام نماید.

۲. ماده واحده - دولت (وزارت جهاد کشاورزی) مکلف است با رعایت حکم بند «ج» ماده (۲۴) قانون مدیریت خدمات کشوری مصوب ۱۳۸۶/۸/۷، تعداد پنج هزار نفر از کارشناسان ناظر با مدرک کارشناسی و بالاتر، با رعایت ماده (۴۶) قانون مدیریت خدمات کشوری و شرایط عمومی استخدامی کشور در پست‌های کارشناسی عملیاتی و نظارتی و ترویج محصولات کشاورزی و ... در مراکز و مدیریت‌های جهاد کشاورزی استان‌ها و شهرستان‌ها با اولویت سابقه و بدون آزمون، تماماً طبق سند توسعه و اعلام نیاز آن وزارتخانه به سازمان اداری و استخدامی طی نامه شماره ۲۰۰/۹۶/۲۸۷۶ مورخ ۱۳۹۶/۲/۱۱ به کار گرفته شوند.

تبصره «۱» - با توجه به اینکه پنج هزار نفر از ناظرین بخش کشاورزی بعد از مصوبه سال ۱۳۹۰ مجلس محترم وجود دارند که با سابقه فعالیت ۱۰ ساله از سال ۱۳۸۶ تاکنون در هیچ طرح و مصوبه‌ای استخدام نشده‌اند، لذا وزارت جهاد کشاورزی مکلف است این ناظرین را در قالب طرح جدید استخدامی تعیین تکلیف نماید.

تبصره «۲» - برای اشخاص دارای تحصیلات دانشگاهی بالاتر از کارشناسی یک امتیاز و هر سال سابقه کاری بالاتر به عنوان ناظر کشاورزی، یک امتیاز منظور می‌شود و سوابق کاری این کارشناسان به حداکثر سن استخدامی اضافه می‌شود.

تبصره «۳» - این طرح شامل افرادی می‌شود که به عنوان ناظر محصولات مختلف کشاورزی در قالب طرح نظارت با جهاد کشاورزی همکاری داشته‌اند و شامل افرادی که در طرح‌های دیگر وزارت جهاد کشاورزی سوابق اجرایی دارند، نمی‌شود.

تبصره «۴» - با توجه به اینکه ناظرین کشاورزی از بین فارغ‌التحصیلان کشاورزی به وسیله آزمون انتخاب می‌شوند و مرحله انتخابی به وسیله آزمون را گذرانده‌اند، از آزمون اداری استخدامی دولت معاف می‌شوند.

تبصره «۵» - بار مالی این طرح طبق بند «ج» ماده (۲۴) قانون مدیریت خدمات کشوری، از محل بازنشستگان تأمین می‌شود.

تبصره «۶» - به جهت رفع ابهامات و دفاع از حق ناظرین واقعی، هیئتی متشکل از نمایندگان این ناظرین کشاورزی، وزارت جهاد کشاورزی، مجلس محترم شورای اسلامی جهت صحت سوابق ناظرین تشکیل شود و تمامی سوابق به تأیید نماینده ناظرین و ارگان‌های نام برده برسد.

۱. ارزیابی کلیات طرح

• در سال ۱۳۸۹ قانون «استخدام مهندسين ناظر توليدات کشاورزی» به تصویب مجلس شورای اسلامی رسید. قانونی که براساس ماده واحد آن مجوز استخدام تعداد ۱۰ هزار نفر ناظر بخش کشاورزی و منابع طبیعی در وزارت کشاورزی ظرف مدت سه سال پیش‌بینی شده بود. در خصوص نحوه خط‌مشی‌گذاری و اجرای این قانون اطلاعات ذیل حائز اهمیت است: الف) برابر اعلام رئیس هیئت تحقیق و تفحص مجلس شورای اسلامی از عملکرد وزارت جهاد کشاورزی تعداد کل ناظران کشاورزی در زمان تصویب قانون مذکور کمتر از ۱۰ هزار نفر بوده است.

ب) پس از اجرای قانون حدود ۲۵۰۰ نفر از افراد واجد شرایط قانون استخدام نشده‌اند.^۱

ج) با استفاده از این ظرفیت قانونی، حداقل هزار نفر بدون داشتن شرایط استخدام جذب شده‌اند.^۲

این اطلاعات نشانگر آشفتگی در نظام مدیریت منابع انسانی، تخلفات عدیده در نحوه استخدام ناظران کشاورزی، فقدان اطلاعات موثق جهت تصمیم‌گیری، بی‌توجهی به ظرفیت و مقدرات دولت در استخدام و تبدیل وضعیت کارکنان در حوزه مذکور است. چالش‌هایی که به نظر می‌رسد در طرح حاضر نیز توجه چندانی به آنها مبذول نشده است از این‌رو تکرار نتایج و اتفاقات حاصل از اجرای قانون «قانون اصلاح قانون استخدام مهندسين ناظر توليدات کشاورزی - مصوب ۱۳۹۰» دور از تصور نیست. به عبارتی با عنایت به تجربه مذکور و سایر تجارب حتی در صورت استخدام ۵ هزار نفر ناظر کشاورزی مدنظر نمایندگان محترم در چند سال آینده مجدداً پدیده‌های مشابه بروز خواهند کرد که نیازمند قانونگذاری جهت تعیین تکلیف افراد جدید خواهد بود. از این‌رو ضروری است که تدوین و طراحی سازوکارهای جامع جهت تحقق سند برنامه‌ریزی نیروی انسانی و استخدام در چارچوب تشکیلات و سازمان مصوب جایگزین رویکردهای تبدیل وضعیت شود. مضافاً لازم است در این طرح حکمی مبنی بر ممنوعیت به‌کارگیری ناظران کشاورزی در وزارت جهاد کشاورزی و کلیه مؤسسات و شرکت‌های وابسته به آن پیش‌بینی شود و استخدام من بعد این‌گونه کارشناسان صرفاً منوط به کسب مجوزهای استخدامی و رعایت کلیه قوانین و مقررات مربوط به ورود به خدمت و استخدام شود.

• با توجه به شناخت و اطلاعات جامع‌تر دولت از وضعیت کنونی و مطلوب نظام‌های چهارگانه مدیریت منابع انسانی در بخش دولتی (استخدام، توسعه و آموزش، نگهداشت و به‌کارگیری) ضروری است که جزئیات و ابعاد اجرایی نظام‌های مذکور پس از تعامل و مشورت با دولت طراحی و تدوین شود. رویکردی که ضمن جلوگیری از تجارب عدم اجرای قوانین مصوب مجلس شورای اسلامی در تحقق مدیریت اثربخش کارکنان نیز اثرگذار خواهد بود. علی‌هذا این رویکرد در طرح اخیر باید مورد عنایت قرار گیرد.

• مستفاد از مقدمه توجیهی و تبصره «۱» طرح یکی از علل ارائه طرح حاضر، عدم تحقق اهداف قانونگذار در قانون «اصلاح قانون استخدام مهندسين ناظر توليدات کشاورزی» است؛ بنابراین احکام طرح علاوه بر درج کلیه نقاط قوت قانون مصوب باید آسیب‌ها، کاستی‌ها و نواقص آن را مرتفع می‌کرد. درحالی‌که مقایسه تطبیقی احکام قانون و طرح مؤید آن است که قانون در موارد عدیده‌ای چون پیش‌بینی بازه زمانی برای اجرای قانون، تبیین مفاهیم کلیدی، نحوه محاسبه سوابق بیمه مشمولان و ... به مراتب جامع‌تر و دقیق‌تر از طرح پیشنهادی است. بی‌توجهی به شواهد و اسنادی چون گزارش هیئت تحقیق و تفحص مجلس شورای اسلامی از عملکرد وزارت جهاد کشاورزی در تدوین احکام و سازوکارهای اجرایی، تحقق اهداف این طرح را دور از انتظار می‌کند.

• با توجه به بند «۱۰» سیاست‌های کلی نظام اداری، مبنی بر چابک‌سازی، متناسب‌سازی و منطقی‌سازی تشکیلات نظام اداری، به نظر می‌رسد تکلیف دولت به استخدام پنج هزار ناظر مغایر این بند است. از طرف دیگر مطابق بند «۱۶» سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی که بر صرفه‌جویی در هزینه‌های عمومی کشور از طریق منطقی‌سازی اندازه دولت تأکید دارد، افزودن نیروی انسانی مازاد بر نیاز دستگاه‌ها، امری صحیح به نظر نمی‌رسد و باعث افزایش هزینه‌های عمومی می‌شود.

۱. برای اطلاع بیشتر مراجعه شود به تخلص در استخدام و شیوه به‌کارگیری مهندسين ناظر جهاد کشاورزی - مجلس و آذربایجان (majles-azarbaijan.com).

۲. برای اطلاع بیشتر مراجعه شود به مشکل جذب مهندسان ناظر جهاد کشاورزی در حال پیگیری است - ایرنا (irna.ir).

- براساس مفاد این طرح، تأمین کلیه نیازمندی‌های منابع انسانی وزارت جهاد کشاورزی منحصر به استخدام و تبدیل وضعیت ناظران کشاورزی می‌شود. رویکردی که استخدام سایر افراد موردنیاز در سایر تخصص‌ها را با چالش جدی مواجه خواهد کرد.
- هرچند طرح اخیر به لحاظ اصول نگارش متون قانونی واجد ایرادهای بسیار است اما با توجه به لزوم بازنگری کامل متن طرح به علت ایرادهای محتوایی بسیار و به‌منظور جلوگیری از اطلاع کلام در این گزارش از تبیین جزئیات ایرادهای نگارشی خودداری شده است.

۲. ارزیابی مفاد طرح

۲-۱. ماده‌واحد و تبصره «۱»

- با توجه به مفاد ماده‌واحد و تبصره آن درخصوص تعیین تکلیف ناظران کشاورزی دو رویکرد مشروحه ذیل متصور است، رویکردهای متفاوتی که باید یکی از آنها را انتخاب کرد:

الف) استخدام ۵ هزار ناظر کشاورزی بدون توجه به تعداد افراد بازنشسته، بازخرید و مستعفی،

ب) جایگزینی ناظران کشاورزی به‌جای افراد بازنشسته، بازخرید و مستعفی براساس محدودیت قانونی بند «ج» ماده (۲۴) قانون

مدیریت خدمات کشوری^۱.

در رویکرد اول دولت مکلف به استخدام ۵ هزار نفر ناظر کشاورزی خواهد بود؛ لذا ضابطه بند «ج» ماده (۲۴) قانون مدیریت خدمات کشوری مبنای عمل نخواهد بود و عبارت مذکور باید از صدر ماده‌واحد حذف شود. نکته محوری در این رویکرد لزوم تعیین شیوه‌های تأمین هزینه‌های موردنیاز است که در این رویکرد به‌رغم تصریح اصل هفتادوپنجم قانون اساسی مورد عنایت قرار نگرفته است. در رویکرد دوم براساس سازوکارهای پیش‌بینی شده در بند «ج» ماده (۲۴) قانون مدیریت خدمات کشوری حداکثر معادل یک‌سوم کارمندان که به روش‌های بازنشستگی، بازخریدی، استعفا و سایر موارد از خدمت خارج شده‌اند از ناظران کشاورزی استخدام خواهند شد. در این حالت عملاً درج عدد ۵ هزار نفر زائد خواهد بود زیرا تعداد افراد مشمول استخدام براساس تعداد افراد بازنشسته، مستعفی یا بازخرید، میزان استفاده از سهمیه و ظرفیت قانونی در امسال و سنوات گذشته و میزان همخوانی جایگاه‌های سازمانی و مشاغل خالی با تخصص ناظران کشاورزی تعیین خواهد شد. همچنین در این حالت این احتمال وجود دارد که تعداد مجوزهای استخدامی کمتر از عدد ذکر شده (۵ هزار نفر) باشد.

- در ماده‌واحد نمایندگان محترم استخدام ۵ هزار نفر از ناظران کشاورزی را پیش‌بینی کرده‌اند. علی‌هذا مشخص نیست که عدد مذکور براساس چه معیارها و محاسباتی تعیین شده است. اطلاعات منتشر شده درخصوص قانون «قانون اصلاح قانون استخدام مهندسی ناظر تولیدات کشاورزی - مصوب ۱۳۹۰» مؤید آن است که این‌گونه اعداد و ارقام (۱۰۰۰۰، ۵۰۰۰ و ...) غالباً براساس گمان‌های غیرعلمی است. درحالی‌که استخدام حتی یک نفر کارمند بدون توجیه علمی و عملی مغایر با اسناد بالادستی، اخلاق حرفه‌ای و اصول مدیریت اثربخش منابع انسانی است.

- مقایسه متن ماده‌واحد و تبصره «۳» با تبصره «۱» مؤید وجود تناقض در دایره مشمولان طرح است. در تبصره «۱» صرفاً ۵

۱. ماده (۲۴) - در راستای اجرای احکام این فصل کلیه دستگاه‌های اجرایی موظفند از تاریخ تصویب این قانون اقدامات ذیل را انجام دهند:
الف) حداکثر ۶ ماه پس از تصویب این قانون آن دسته از وظایفی که قابل واگذاری به بخش غیردولتی است را احصا و با رعایت راهکارهای مطروحه در این فصل نسبت به واگذاری آنها اقدام نمایند. به‌نحوی‌که طی هر برنامه بیست درصد (۲۰٪) از میزان تصدی‌های دولت در امور قابل واگذاری کاهش یابد.
ب) تعداد مجوزهای استخدامی مذکور در ماده (۵۱) این قانون به نحوی تعیین گردد که تعداد کارمندان دستگاه‌های اجرایی که به هر نحو حقوق و مزایا دریافت می‌کنند و یا طرف قرارداد می‌باشند هر سال به میزان دو درصد (۲٪) در امور غیرحاکمیتی نسبت به سال قبل کاهش یابد.
ج) حداکثر معادل یک‌سوم کارمندان که به روش‌های بازنشستگی، بازخریدی، استعفا و سایر موارد از خدمت دستگاه‌های اجرایی خارج می‌شوند استخدام نمایند.
تبصره «۱»- وظایف حاکمیتی موضوع ماده (۸) این قانون از شمول این ماده مستثنا هستند.
تبصره «۲»- آیین‌نامه اجرایی این ماده شامل وظیفه قابل واگذاری در چارچوب این قانون، حمایت‌های دولت برای توسعه بخش غیردولتی و نحوه خرید خدمات از بخش خصوصی و تعاونی و تعیین تکلیف کارمندان واحدهای واگذار شده و سایر موارد بنا به پیشنهاد سازمان به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.
تبصره «۳»- دیوان محاسبات و سازمان بازرسی کل کشور موظفند اجرای این فصل را در دستگاه‌های اجرایی کنترل نموده و با مدیران متخلف برخورد قانونی نمایند.

هزار نفر ناظران کشاورزی دارای سابقه فعالیت دهساله که بعد از مصوبه سال ۱۳۹۰ موفق به استخدام در وزارت جهاد کشاورزی نشده‌اند به‌عنوان مشمولان طرح معرفی شده‌اند؛ در صورتی که در ماده‌واحد بر این قید تصریح نشده است و دامنه شمول آن همه ناظران کشاورزی را بدون توجه به سابقه خدمت در برمی‌گیرد.

- در متن ماده‌واحد و تبصره «۱» شیوه استخدام ناظران کشاورزی نامشخص است. از این رو ضروری است که نوع استخدام رسمی، پیمانی یا به‌کارگیری به‌صورت موقت به‌صورت شفاف و صریح تبیین شود.

- در تبصره «۱» منظور از آزمون (امتحان عمومی، آزمون کتبی، مصاحبه و ...) مشخص نیست. مضافاً از منظر اجرایی با توجه به احتمال عدم تطابق نیازمندی‌های وزارت کشاورزی با تعداد ناظران کشاورزی و به‌منظور رعایت اصل شایسته‌گزینی و تحقق مطلوب وظایف و مسئولیت‌های وزارت مذکور ضروری است که افراد شایسته پس از طی همه مراحل استخدام و گزینش به خدمت پذیرفته شوند موضوعی که در این تبصره مورد توجه قرار نگرفته است.

- تبصره «۱» طرح به‌نوعی تکرار ماده‌واحد است از این رو حذف آن پیشنهاد می‌شود. مضاف بر این، مراد از «طرح جدید استخدامی» در این تبصره مشخص نیست.

- منظور از «سند توسعه» مصرح در متن ماده‌واحد مشخص نیست که این مهم مغایر با بند «۱۳» سیاست‌های کلی نظام اداری^۱ است. همچنین در صورتی که در سند توسعه و نامه وزارت جهاد کشاورزی به سازمان اداری و استخدامی کشور احکام و سازوکارهایی وجود دارند که نیاز است در مقطع اجرای قانون مبنای عمل قرار گیرند ضروری است که این احکام از اسناد مذکور استخراج و به‌صورت شفاف و دقیق در طرح ارائه شوند؛ بی‌توجهی به این موضوع قانون را از مانعیت و جامعیت ساقط خواهد کرد.

۲-۲. تبصره «۲»

منظور از امتیاز در تبصره «۲» مشخص نیست. موضوعی که قابلیت اجرای آن را با تردید مواجه می‌کند از این رو ضروری است که مصادیق تخصیص امتیاز به افراد ذی‌نفع در این تبصره (افزایش نمرات مصاحبه، آزمون و ...) به‌صورت شفاف در متن تبصره تعیین شود.

۲-۳. تبصره «۴»

در تبصره «۴» نمایندگان محترم استدلال خویش را به‌منظور پیشنهاد حذف آزمون استخدامی مصرح در ماده‌واحد ارائه کرده‌اند. رویکردی که حتی صرف‌نظر از اشکالات عدیده نگارشی، رافع ایرادهای مطرح بر حذف آزمون نیست. درحقیقت آزمون‌های عمومی استخدامی و آزمون‌های اشاره شده در تبصره «۴» با یکدیگر تفاوت ماهوی داشته و مضاف بر آن کیفیت و نحوه برگزاری آزمون مذکور نیز محل ابهام است.

۲-۴. تبصره «۵»

با توجه به عدم تطابق احتمالی تعداد کارکنان خارج شده از خدمت وزارت جهاد کشاورزی با تعداد ۵ هزار نفر ناظر کشاورزی مدنظر نمایندگان محترم، عدم امکان استخدام ناظران کشاورزی در سایر مشاغل بلا تصدی و عدم پیش‌بینی شیوه‌های تأمین منابع مالی موردنیاز، مغایرت این تبصره با اصل هفتادوپنجم قانون اساسی^۲ مبرهن است.

---

۱. عدالت‌محوری، شفافیت و روزآمدی در تنظیم و تنقیح قوانین و مقررات اداری.
۲. اصل هفتادوپنجم- طرح‌های قانونی و پیشنهادهای و اصلاحاتی که نمایندگان درخصوص لوایح قانونی عنوان می‌کنند و به تقلیل درآمد عمومی یا افزایش هزینه عمومی می‌انجامد، در صورتی قابل طرح در مجلس است که در آن طریق جبران کاهش درآمد یا تأمین هزینه جدید نیز معلوم شده باشد.

۵-۲. تبصره «۶»

- با توجه به نظرات متعدد شورای محترم نگهبان دایر بر نحوه عضویت نمایندگان مجلس شورای اسلامی در شوراها، هیئت‌ها و مجامع حضور نمایندگان مجلس در هیئت مذکور صرفاً به‌عنوان ناظر و بدون حق رأی امکانپذیر است که این مهم باید در تبصره مذکور مورد تأکید قرار گیرد.
- با توجه و مسئولیت‌های هیئت مشخص شده در تبصره «۶» حضور نمایندگان سازمان اداری و استخدامی کشور و سازمان برنامه‌بودجه کشور می‌تواند بر اثربخشی و کارآمدی آن بیفزاید.
- وظایف، اختیارات و کارویژه‌های هیئت مذکور نیازمند تصریح و تبیین دقیق‌تر است.

نتیجه‌گیری و پیشنهاد

در طرح «تعیین تکلیف ناظرین کشاورزی بعد از مصوبه سال ۱۳۹۰ مجلس شورای اسلامی» پیشنهاد استخدام ۵ هزار نفر از ناظران کشاورزی را ارائه کرده است. با این حال بررسی کارشناسی کلیات و مفاد این طرح مؤید آن است که طرح حاضر مغایر با اصل هفتادوپنجم قانون اساسی است. همچنین به‌علت فقدان نگرش جامع، ابهام در واژگان و مفاهیم کلیدی، اجرایی نبودن سازوکارهای پیشنهادی، نگرش کوتاه‌مدت، ایرادهای نگارشی متعدد، بی‌توجهی به نیازمندی‌های واقعی منابع انسانی در وزارت جهاد کشاورزی، مغایرت با بند «۱۰» سیاست‌های کلی نظام اداری، مغایرت با بند «۱۶» سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی و ... فاقد اثربخشی و کارآمدی مدنظر نمایندگان محترم خواهد بود. از این‌رو رد کلیات آن پیشنهاد می‌شود.

خاطرنشان می‌سازد با عنایت به رویکرد کمیسیون اجتماعی مجلس در ساماندهی استخدام کلیه کارکنان دستگاه‌های اجرایی و پرهیز از نگاه بخشی و موردی در خط‌مشی‌گذاری حوزه استخدام، پیشنهاد می‌شود هرگونه تصمیم‌گیری در خصوص استخدام کارکنان با در نظر گرفتن رویکرد کلی کمیسیون باشد.